

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
سُر

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شهرود

دانشکده فنی و مهندسی، گروه مهندسی شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ((M.Sc))

گرایش : مهندسی شیمی

عنوان :

مطالعه و بررسی انتخاب روش مناسب جهت تصفیه پساب

واحد نمک زدایی پالایشگاه اراک

استاد راهنمای:

جناب آقای دکتر جودکی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر بهمنی

نگارش:

محمد عبدالی

بهار ۹۰

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY

Shahrood branch

Faculty of engineering – department of chemical engineering

((M.Sc)) Thesis

chemical engineering on

Subject :

Waste water treatment of the salting unit

Case study : arak refinery

Thisis advisor:

Ezatolah joudaki P.h.D

Consulting advisor :

Majid bahmani P.h.D

By :

Mohamad abdouli

Spring 2011

تقدیم به :

عاشقترین زندگی ام

تنها معلم مهربانی

مادر عزیزم

و هدیه ای کوچک به

اندیشمندی بزرگ

و بالاترین استاد راهنمایم در زندگی

پدر گرانقدر م

سپاسگزاری :

با سپاس فراوان از بزرگانی که در وادی گذر این تحقیق را پاری نمودن :

استاد فرزانه ام جناب آقای دکتر جودکی، استاد گرانمایه جناب آقای دکتر بهمنی و استاد عزیزم جناب آقای دکتر زارع و دیگر اساتید محترم دانشکده فنی و مهندسی

اکنون

باریکه صامتی از صدا
مصدری از شنیدن است
و کنون ساختار نهاد جسم مبني تکیدن است

و با تشکر فراوان از خانواده و دوستان عزیزم که مرا در طی این مدت تحصیلی پاری نموده‌اند .

فهرست مطالب

عنوان		صفحه
چکیده	۱
مقدمه	۲
فصل اول : مقایسه روش‌های پیشرفت‌هه تصفیه پساب‌های صنعتی	۵
۱- روش‌های پیشرفت‌هه تصفیه پساب‌های صنعتی	۶
۱-۱- تقطیر	۶
۱-۱-۱- رزین‌های تعویض یونی	۷
۱-۱-۳- روش‌های غشایی	۹
۲- مقایسه روش‌های پیشرفت‌هه تصفیه پساب‌های صنعتی	۱۳
۲-۱- معیار‌های فنی و مهندسی	۱۳
۲-۲- معیار‌های اقتصادی	۱۴
۲-۳- نتیجه گیری	۱۶
فصل دوم : تصفیه مقدماتی خوراک سیستم اسمز معکوس	۱۷
۲-۱- اهمیت تصفیه مقدماتی خوراک سیستم اسمز معکوس	۱۸
۲-۲- فرایند انعقاد سازی	۱۹
۲-۲-۱- عوامل مؤثر در انعقاد سازی	۲۰

۲۰ ۲-۲-۲ - مقایسه منعقد کننده‌ای آلوم و کلرید آهن
۲۳ ۲-۲-۳ - کمک منعقد کننده‌ها
۲۴ ۲-۲-۴ - روش جارتست
۲۵ ۲-۳-۲ - فیلترهای عمقی
۲۷ ۲-۳-۱ - فیلترهای فشاری
۲۸ ۲-۳-۲ - فیلترهای ثقلی
۲۹ ۳-۳-۲ - اندازه مؤثر ذرات و ضریب یکنواختی
۳۰ ۴-۳-۲ - تأثیر اندازه، نوع ذرات و عمق بستر بر راندمان فیلتر
۳۰ ۵-۳-۲ - ارزیابی مؤثر بودن شستشوی فیلتر
۳۲ ۶-۳-۲ - مقایسه بین فیلترهای ثقلی و فشاری
۳۲ ۷-۳-۲ - کارتریج فیلتر
۳۳ ۴-۴-۲ - حذف گازها
۳۹ ۵-۲ - کنترل رسوب روی سطح غشاء
۴۰ ۶-۲ - کنترل مواد اکسید کننده روی سطح غشاء
۴۲ ۷-۲ - کنترل آلدگی بیولوژیکی روی سطح غشاء
۴۲ ۷-۱ - انواع ضد عفونی کننده‌ها
۴۳ ۷-۲ - مکانیسم کار ضد عفونی کننده‌ها
۴۴ ۷-۳ - فاکتورهای مؤثر در عملکرد ضد عفونی کننده‌ها
۴۶ فصل سوم : تصفیه پساب با فرایند اسمز معکوس
۴۷ ۳-۱ - تئوری اسمز معکوس
۴۷ ۳-۲ - تعاریف مهم در اسمز معکوس

۵۱ ۳-۳- غشای اسمز معکوس
۵۳ ۴- عوامل مؤثر در عملکرد غشای اسمز معکوس
۵۵ ۵- مقایسه اسمز معکوس با فیلتر اسیون معمولی
۵۶ ۶- تکنولوژی اسمز معکوس
۵۸ ۷- استفاده از نرم افزارها برای طراحی و آنالیز واحد اسمز معکوس
۵۸ ۸- آزمایش امکان تصفیه پذیری یک نمونه پساب به روش اسمز معکوس
۵۹ ۸-۱- آزمون گزینش
۶۰ ۸-۲- آزمون کاربردی
۶۱ ۸-۳- آزمون پایلوت
فصل چهارم- شبیه سازی فرایند تصفیه پساب واحد نمک زدایی پالایشگاه اراك با کمک	
۶۲ نرم افزار ROSA
۶۳ ۴-۱- اهمیت تصفیه پساب واحد نمک زدایی پالایشگاه اراك
۶۴ ۴-۲- انتخاب غشاء مناسب برای تصفیه در یک فرایند اسمز معکوس
۶۶ ۴-۳- اثرات دما و فشار بر عملکرد غشاء LE440i
۶۹ ۴-۴- فرایند اسمز معکوس یک مرحله ای با جریان تغليظ یافته برگشتی
۷۰ ۴-۵- فرایند اسمز معکوس چند مرحله ای
۷۱ ۴-۶- فرایند اسمز معکوس چند مرحله ای با جریان برگشتی
۷۲ ۴-۷- فرایند اسمز معکوس چند مسیره
۷۴ ۴-۸- فرایند اسمز معکوس چند مسیره با جریان برگشتی
۷۶ فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات
۷۷ ۵- ۱- نتیجه گیری

۷۸ ۲-۵ پیشنهادات
۷۹ منابع و مأخذ
۸۰ فهرست منابع فارسی
۸۱ فهرست منابع غیر فارسی
۸۴ چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۴۳	۲-۱. جدول : پتانسیل استاندارد مواد معمولی برای ضد عفونی کردن
۴۳	۲-۲. جدول : مقایسه روش های مختلف ضد عفونی کردن
۴۹	۳-۱. جدول : فشار اسمزی بعضی از محلول ها در دمای 25°C
۵۲	۳-۲. جدول : درصد عبور بعضی از نمک ها از غشاء پلی آمیدی
۶۴	۴-۱. جدول : آنالیز پساب خروجی از واحد نمک زدا
۶۴	۴-۲. جدول : مشخصات عملیاتی ۵ نوع غشاء اسمز معکوس
۶۶	۴-۳. جدول : مقایسه بین ۵ نوع غشاء
۶۷	۴-۴. جدول : اثرات فشار بر TDS و شار جریان محصول
۶۷	۴-۵. جدول : اثرات دما بر TDS و شار جریان محصول
۷۰	۴-۶. جدول : شرایط عملیاتی و نتایج یک فرایند اسمز معکوس یک مرحله ای با جریان برگشتی
۷۱	۴-۷. جدول : شرایط عملیاتی و نتایج یک فرایند اسمز معکوس دو مرحله ای
۷۲	۴-۸. جدول : شرایط عملیاتی و نتایج یک فرایند اسمز معکوس دو مرحله ای با جریان برگشتی
۷۴	۴-۹. جدول : شرایط عملیاتی و نتایج یک فرایند اسمز معکوس دو مسیره
۷۵	۴-۱۰. جدول : شرایط عملیاتی و نتایج یک فرایند اسمز معکوس دو مسیره با جریان برگشتی
۷۷	۵-۱. جدول : مقدار غلظت ناخالصی ها بر حسب mg/l و PH در هر یک از جریان های موجود در فرایند

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۸	۱-۱ . شکل : دستگاه تعویض یونی هیدروژنی
۱۰	۲-۱ . شکل : طرز کار یک واحد الکترودیالیز
۱۵	۳-۱ . شکل : مقایسه اتلاف انرژی
۱۶	۴-۱ . شکل : مقایسه هزینه نمک زدایی
۲۷	۴-۲ . شکل : فیلتر فشاری
۲۹	۴-۲ . شکل : فیلتر ثقلی
۳۱	۴-۲ . شکل : کدریت آب شستشو بر حسب زمان
۳۲	۴-۲ . شکل : فیلتر کارتريج
۳۵	۵-۲ . شکل : دی گازاتور
۳۷	۶-۲ . شکل : هوازدای گرم
۳۸	۷-۲ . شکل : هوازدای سرد
۴۸	۱-۳ . شکل : مفهوم اسمز ، فشار اسمزی و اسمز معکوس
۵۲	۲-۳ . شکل : آرایش چند نوع غشاء
۵۴	۳-۳ . شکل : اثر متغیرهای مؤثر در عملکرد غشاء
۵۵	۴-۳ . شکل : جریان ها در اسمز معکوس و فیلتراسیون
۵۷	۵-۳ . شکل : واحد اسمز معکوس
۶۵	۴-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس یک مرحله ای
۶۸	۴-۴ . شکل : نمودار تغییرات TDS جریان محصول با دما
۶۸	۴-۴ . شکل : نمودار تغییرات شار جریان محصول با دما
۶۸	۴-۴ . شکل : نمودار تغییرات TDS جریان محصول با فشار
۶۸	۴-۵ . شکل : نمودار تغییرات شار جریان محصول با فشار

۶۹	۶-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس یک مرحله ای با جریان برگشتی
۷۰	۷-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس دو مرحله ای
۷۲	۸-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس دو مرحله ای با جریان برگشتی
۷۳	۹-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس دو مسیره
۷۴	۱۰-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس دو مسیره با جریان برگشتی
		۱۱-۴ . شکل : فرایند اسمز معکوس دو مسیره که در مسیر اول سه و در مسیر دوم دو مرحله وجود دارد
۷۵	

چکیده:

امروزه با توجه به کمبود منابع آبی و آلودگی های زیست محیطی ناشی از پساب های صنعتی انتخاب بهترین روش جهت بازیابی ، حفظ محیط زیست و بازیافت مواد ارزشمند از پساب های صنعتی از اهمیت ویژه ای برخوردار است . تکنولوژی نوین غشاها به راحتی جایگزین روش های معمول و قدیمی تصفیه گشته است . مزایایی چون انتخاب پذیری بالا، کنترل فرایند ، سادگی و هزینه های عملیاتی کمتر نسبت به فرایندهای موجود ، موجب توجه روزافزون واحدهای صنعتی به استفاده از این تکنولوژی گردیده است . هم اکنون واحد نمک زدایی پالایشگاه اراك در هر روز ۲۰۰۰ متر مکعب پساب تولید می کند . با توجه به اهمیت منابع آب این پالایشگاه و کمبود منابع آبی لازم است که این پساب به طور کامل تصفیه شده واز آب تصفیه شده آن در بخش کشاورزی و مصارف پالایشگاه و حتی آشامیدنی مجدداً استفاده شود . تاکنون در پالایشگاه اراك اقدامات جدی جهت تصفیه این پساب صورت نگرفته است که نهایتاً آب آن یا تبخیر شده ویا وارد سفرهای آب زیرزمینی می گردد که هم به محیط زیست آسیب فراوانی می رساند و هم سفرهای آبهای زیرزمینی به شدت آلوده می شود .

با توجه به شرایطی که پساب واحد نمک زدایی پالایشگاه اراك دارد از نرم افزار شبیه ساز ROSA () که شبیه سازی فرایند تصفیه اسمز معکوس (RO) را انجام می دهد استفاده گردید و نتایج زیر حاصل شد :

میزان بازیافت پساب ۹۰٪ (Total Dissolved Solid TDS) جریان آب تصفیه شده $1\text{ mg/l}^3/67$ می باشد . آب تصفیه شده برای مصارف پالایشگاه ، کشاورزی و آشامیدنی قابل استفاده می باشد .

مقدمه:

مطالعات نشان می دهد که رشد جمعیت جهانی تا سال ۲۰۲۰ افزایش چشمگیری پیدا خواهد کرد . این افزایش جمعیت نیاز مبرم به افزایش مصرف آب را در زمینه های مختلف در پی خواهد داشت و در نتیجه تولید پساب فزونی خواهدگرفت. تولید پساب های صنعتی در کشور های صنعتی حجم قابل ملاحظه ای را شامل می شود و در کشور های در حال رشد با توسعه صنایع در آنها حجم تولیدی این گونه پساب ها روز به روز افزایش می یابد . به همین خاطر تصفیه و استفاده مجدد پساب های صنعتی برای نیاز های روزمره اهمیت خاصی دارد .

بر طبق آمارهایی که از وزارت صنایع و معادن به دست آمده است چنانچه میزان توزیع آب را مورد مقایسه قرار دهیم، متوجه می شویم بخش اعظمی از آب مصرفی در صنایع کشاورزی و تنها یک درصد از آن به صنعت اختصاص می یابد. این در حالی است که در کشور های پیشرفته میزان آب اختصاصی حدود ۵۹٪ است . البته با صنعتی شدن کشور میزان آب مصرفی صنایع به طور چشمگیر افزایش خواهد یافت و بخش مهمی از آب مصرفی سرانه را تشکیل خواهد داد ، که استفاده مجدد از پساب های صنعتی اجتناب ناپذیر و امری حیاتی خواهد بود . بنابر این آب ورودی به صنعت که در حدود ۷۰٪ به پساب تبدیل می شود را می توان تصفیه و مورد استفاده مجدد قرار داد که این مقدار می تواند نقش بسزایی در کاهش بحران آب داشته باشد .

همواره در جوامع صنعتی کارخانجات و واحدهای تولیدی از ارکان مهم جامعه به حساب می آیند . واحدهای صنعتی جهت تولیدات خود چه به طور مستقیم یا غیر مستقیم نیازمند مصرف آب می باشند . معمولاً آب مصرفی بعد از استفاده ، از درجه کیفیت پایین تری نسبت به قبل برخوردار است و به همین منظور کارایی خود را پس از مدتی از دست خواهد داد ، بنابراین باید آن را به عنوان پساب از سیستم کارخانه خارج و آب با کیفیت خوب جایگزین آن کرد . این مسئله در جوامعی که از نقطه نظر جغرافیایی از نظر منابع آب محدود برخوردارند ، مسئله ای مهم و قابل تأمل است چرا که در وهله اول

حجم بالای استفاده از آب در کارخانجات و واحدهای صنعتی و جایگزین آن با آب جدید مستلزم وجود منابع آبی فراوان است که در کشورهایی که محدودیت آبی دارند این حجم آب بنا به نیاز موجود در منابع انسانی یا به وفور یافت نمی‌گردد و یا باعث ایجاد بحران آبی در دیگر مصارف اعم از کشاورزی و مصارف شهری می‌نماید. در وهله دوم پس از حاصل از صنایع پس از بازگشت به محیط زیست ممکن است وارد منابع زیرزمینی گردد و آب‌های زیرزمینی را آلوده گرداند و احياناً وارد آب‌های سطحی گردد و این آب‌ها را آلوده نماید، بنابراین ایجاد یک سامانه جهت تصفیه پساب و پاکسازی آن‌ها از مواد آلاینده از یک سو و استفاده و بازگرداندن آن‌ها به چرخه صنایع از سوی دیگر میتواند کمک شایانی در مدیریت بحران آب و حفظ منابع آب از آلوده شدن و درست مصرف نمودن الگوی آب باشد.

همانطورکه می‌دانیم کشور پهناورمان ایران نیز یکی از کشورهایی است که از یک سو به علت موقعیت جغرافیایی خود از نعمت باران و منابع سرشار آبی کمی بهره بوده و نیز توزیع بارندگی و منابع آبی در آن به صورت برابر در همه جا وجود ندارد، از سوی دیگر صنایع متعدد در کشور در قسمت‌های کم آب یا بی آب ساخته شده اند که این مورد خود عاملی برای نیاز و اهمیت بالای آب در این مناطق، از همه از همه مهمتر به دلیل صنعتی شدن کشور و رشد روز افزون صنایع نیاز فراوان به آب در بخش‌های گوناگون صنعتی امری است حتمی. بنابراین ایران نیازمند مدیریت آبی جهت رفع و بهبود بحران آب خصوصاً در بخش صنایع می‌باشد.

واحد‌های تولیدی و صنعتی مهم کشور به چند دسته تقسیم می‌شوند:

- صنایع غذایی که اهم آنها شامل واحدهای تولیدی لبندی و ابزاری تولید گوشت و مرغ و کارخانجات تولید شکر.

- صنایع تولیدی انرژی و مواد خام که اهم آنها شامل نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌های نفت و گاز، صنایع پتروشیمی و تولید مواد اولیه سایر صنایع می‌باشند.

- صنایع ذوب آهن ، کانی های فلزی که اهم آنها شامل کارخانجات تولید آهن شمش و پروفایل های ساختمانی ، کارخانجات تولید مس و آلミニوم و سایر مواد معدنی می باشند .

- صنایع تولید کالا منسوجات و مصنوعات که اهم آنها شامل صنایع تولیدات خانگی ، تولیدات ملزومات صنعتی و نساجی ها و

هر یک از صنایع که در بالا اشاره شد برای تولیدات خود نیاز به استفاده از منابع آبی جهت مصارف گوناگون شامل: شستشو ، سرد نمودن ، سیستم های حرارتی و روان نمودن و... دارند که تمامی این مراحل ایجاد پساب خواهند نمود. پساب های تولید شده در هر یک از صنایع بنا به نوع کار و موادی که با آنها سر و کار دارند متفاوت و ناخالصی های موجود در آنها بر بر اساس نوع کاربرد گوناگون میباشد . این موضوع تصفیه و بازیافت را منحصر به فرد در هر یک از از صنایع خواهیم داشت . [۱]

فصل اول :

مقایسه رو شهای پیشرفته

تصفیہ پساب های صنعتی

۱-۱- روش‌های پیشرفته تصفیه پساب‌های صنعتی :

روش‌های پیشرفته و غیر شیمیایی تصفیه پساب‌های صنعتی شامل تقطیر و رزین‌های تعویض یونی، روش‌های غشایی (الکترودیالیز و اسمز معکوس) می‌شوند، این روش‌ها نیاز به سرمایه‌گذاری اولیه زیادی داشته ولی هزینه بهره برداری روزانه از آنها، بسیار کمتر از روش‌های شیمیایی و سنتی تصفیه پساب می‌باشد.

البته برای تصفیه پساب با هر یک از این چهار روش، استفاده از روش‌های پیش تصفیه و روش‌های شیمیایی نیز لازم می‌باشد، ممکن است از ترکیب چند روش تصفیه برای بهینه نمودن هزینه‌ها و دستیابی به کیفیت آب مورد نظر استفاده شود.

۱-۱-۱- تقطیر :

در تقطیر به پساب آنقدر حرارت داده می‌شود که به صورت بخار درآید و سپس بخار حاصله را می‌عان کرده تا آب تقریباً عاری از هر گونه ناخاصی به دست آید. بنابراین در تقطیر با تغییر فاز روبرو هستیم و بیشتر هزینه تقطیرناشی از همین تغییرفاز است. به خاطر ساختمان مولکولی آب، گرمای نهان آن در مقایسه با بسیاری از مایعات به طور چشمگیری بیشتر است برای صرفه جویی در انرژی و کاهش هزینه‌ها تمهیداتی اندیشیده شده است، مهمترین تمهیدات استفاده از تقطیر چند مرحله‌ای است.

یکی از امید‌های بشر این است بتوان در آینده با استفاده از انرژی خورشیدی هزینه تصفیه پساب‌های

صنعتی را به طور چشمگیر کاهش داد . هر چند تقطیر به عنوان یک روش پیشرفته تصفیه پساب مطرح است ولی در ایران به عنوان یک روش تصفیه پردردسر مطرح است و از آن استقبال چندانی نمی شود . [۲]

۱-۱-۲- رزین های تعویض یونی :

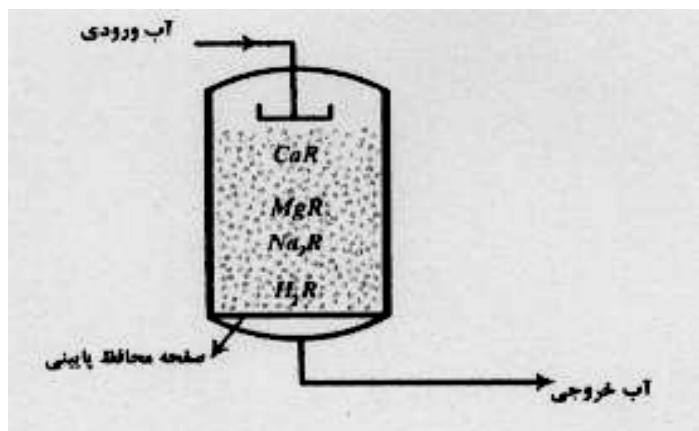
امروزه یکی از روش های عده حذف یون های موجود در یک پساب استفاده از روش تعویض یون می باشد. اساس کار این روش جدا شدن یک کاتیون یا یک آنیون با کاتیون و یا آنیون دیگر می باشد ، این کار توسط مواد جامدی به نام رزین صورت می گیرد . با استفاده از این روش تقریباً تمام کاتیونها و آنیون های موجود در پساب تعویض شده و به جای آن ها کاتیون ها و آنیون هایی که برای برای واحد صنعتی مورد استفاده مشکل ساز نباشد جایگزین می شود .

بنیان رزین ها یک شبکه پلیمری است که به بعضی از نقاط آن گروه یونی غیر متحرک چسبیده است ، هر چند که رزین های طبیعی مثل سیلیکات های آلمینیوم معدنی می باشند ، اما امروزه اکثر رزین های تعویض یونی که در تصفیه پساب ها به کار می روند از پلیمرزاسیون ترکیبات آلی تهیه می شوند .

اگر گروه یونی غیر متحرک چسبیده به رزین یک آنیون باشد بنیان رزین دارای بار منفی بوده و رزین در شبکه خود یک کاتیون متحرک خواهد داشت ، به چنین رزینی رزین کاتیونی می گویند و اگر کاتیون متحرک یون هیدروژن باشد به آن رزین کاتیونی اسیدی می گویند . اما اگر گروه یونی غیر متحرک یک کاتیون باشد بنیان رزین دارای بار مثبت بوده و رزین در شبکه خود یک آنیون متحرک خواهد داشت، به چنین رزینی آنیونی می گویند و اگر آنیون متحرک یون هیدروکسیل باشد ، رزین آنیونی را رزین آنیونی بازی یا هیدروکسیلی می گویند . رزین های آنیونی و کاتیونی به دو دسته قوی و ضعیف تقسیم می شوند . بدنه دستگاه های تعویض یونی مورد استفاده در تصفیه پساب ها شبیه به فیلتر های فشاری است که در داخل آن ذرات رزین را قرار می دهند .

چون برای شستشوی رزین هاو نیز در جریان تعویض یونی PH در داخل دستگاه تغییر می کند از

این رو باید اقدامات لازم برای جلوگیری از خوردگی در دستگاه ها اعمال شود . برای نگهداری و جلوگیری از خروج رزین ها ، در قسمت پایین دستگاه و در زیر رزین ها ، چندین لایه شن های درشت یا آنتراسیت قرار می دهند . بستر رزین میتواند ثابت یا شناور باشد . در نوع بستر ثابت ، رزین ها داخل دستگاه ندارند و پس از ورودی به دستگاه از بالا وارد شده و بیشترین تبادل یونی در قسمت بالای بستر رزین انجام می گیرد و در قسمت پایین بستر تصفیه نهایی انجام می شود که تعیین کننده درجه خلوص آب خروجی از تعویض کننده می باشد . شکل ۱-۱ یک دستگاه تعویض یونی هیدروژنی را نشان می دهد که مدت زمانی کار کرده است .

شکل ۱-۱ . دستگاه تعویض یونی هیدروژنی

با افزایش زمان سرویس ، رزین های بالای بستر اشباه شده و تبادل یونی در لایه های پایین بستر انجام می شود که درنهایت زمانی فرا می رسد که بقیه ستون بستر برای تعویض یونی کافی نبوده نتیجه در آب خروجی از تعویض کننده، یون های ناخاص حذف نشده مشاهده خواهد شد که معرف پایان سرویس دستگاه می باشد .

در روش استفاده از بستر ثابت، لازم است که آب عاری از مواد قابل رسوب و نیز ذرات جامد معلق باشد . در صورت وجود این ذرات ، افت فشار سریع و زیاد در فیلتر رزین به وجود خواهد آمد . در صورت زیاد بودن مواد معلق در آب ورودی ، استفاده از فیلتر های فشاری توصیه می شود .